

Processkrift R

(om editionsplæg og mandatarforhold)

Til

Østre Landsret, 24. afd.

I sagsnr. B-3448-14:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.
- 19.
- 20.
- 21.
- 22.
- 23.

(advokat Christian F. Jensen, besk. for sagsøgerne 2 til 15 og 17 til 23, og advokat Christian Harlang for så vidt angår den del af sagen, hvori der ikke er dækning under den meddelte fri proces)

mod

Forsvarsministeriet
(advokat Peter Biering)

Landsretten har ved retsbog af 30. august 2017 anmodet om sagsøgtes yderligere bemærkninger til spørgsmålet om omgørelse af editionspålæg og om mandatarforhold. Landsretten har i samme retsbog anført, at en afklaring heraf ikke kan afvente en korrespondance om berømmelse og afholdelse af et forberedende retsmøde.

1. ANMODNING OM FORBEREDENDE RETSMØDE

Sagsøgte skal under henvisning til bemærkningerne i processkrift O, side 5, sidste afsnit, og processkrift Q, side 3, sidste afsnit, fastholde anmodningen om, at spørgsmålet om omgørelse af editionspålægget drøftes på et forberedende retsmøde. Spørgsmålet om omgørelse af editionspålægget er et helt afgørende spørgsmål for sagens fortsatte forberedelse, som efter sagsøgtes opfattelse bør være genstand for mundtlig drøftelse mellem landsretten og parterne, inden landsretten træffer afgørelse. Sagsøgte skal derfor under de foreliggende omstændigheder insistere på, at der indkaldes til et forberedende retsmøde, hvorunder spørgsmålet om omgørelse af editionspålægget drøftes.

Sagsøgte stiller sig til rådighed for en mundtlig drøftelse af spørgsmålet, så snart dette måtte være muligt for landsretten og sagsøgerne. Sagsøgte foretrækker, at det forberedende retsmøde afholdes på et ydertidspunkt enten først eller sidst på dagen.

Dertil kommer, at sagsøgte herudover også ønsker på det forberedende retsmøde, eller et senere forberedende retsmøde, at drøfte en række andre spørgsmål af betydning for hovedforhandlingens gennemførelse, som kræver landsrettens stillingtagen. Det drejer sig om:

- det eventuelle behov for oversættelse af engelske bilag til dansk,
- afviklingen af hovedforhandling, herunder praktik og tidsplan, samt
- processen for tolkning af parts- og vidneforklaringer

Sagsøgte skal under alle omstændigheder fremkomme med følgende bemærkninger om spørgsmålet om omgørelse af editionspålægget og om mandatarforholdet:

2. OMGØRELSE AF EDITIONSPÅLÆG

Sagsøgtes anmodning om, at landsrettens editionspålæg ved retsbog af 25. januar 2017 omgøres efter retsplejelovens § 222, beror på følgende forhold, jf. også processkrift O og processkrift Q:

For det første har sagsøgerne siden sagens anlæg i 2011 fremsat en lang række aktindsigtsanmodninger, og i den forbindelse fået udleveret et stort antal dokumenter. En væsentlig del af disse dokumenter angår de forhold, som sagsøgerne ønsker belyst ved editionspålægget.

På trods heraf er det i vidt omfang sagsøgte, der har fremlagt de relevante dokumenter, idet sagsøgerne konsekvent har undladt at fremlægge de dokumenter, som sagsøgerne har fået udleveret i aktindsigt.

Landsretten må på den baggrund derfor lægge til grund, at de dokumenter, som sagsøgerne har undladt at fremlægge i sagen, er uden relevans for den foreliggende sag, herunder for de spørgsmål, der ønskes belyst gennem edition.

Som dokumentation for sagsøgernes gentagne aktindsigtsanmodninger henvises til Forsvarskommandoens afgørelse af 15. februar 2012 (bilag AL), Forsvarskommandoens afgørelse af 27. januar 2012 (bilag AY), Værnsfælles Forsvarskommandos afgørelse af 23. september 2015 (bilag DD), Forsvarskommandoens afgørelse af 13. juni 2012 (bilag DS), Forsvarskommandoens afgørelse af 21. september 2011 (**bilag FA**) og Forsvarskommandoens afgørelse af 16. april 2012 (**bilag FB**), Forsvarsministeriets afgørelse af 9. september 2011 (**bilag FC**) og Forsvarsministeriets afgørelse af 29. maj 2012 (**bilag FD**).

Herudover henvises tillige til sagsøgernes aktindsigtsanmodninger til henholdsvis Justitsministeriet (bilag 100) og Forsvarsministeriet (bilag 101) vedrørende indsigt i det materiale, der indgik i Irak- og Afghanistankommissionens undersøgelse.

For det andet er der på nuværende tidspunkt allerede fremlagt en række dokumenter, der belyser den viden, som sagsøgte og de danske soldater havde om det irakiske politis og TSU's behandling af tilbageholdte, forholdene i irakiske fængsler og politistationer, herunder Al Jamiat, samt indrapporteringer derom fra dansk militærpersonel i perioden fra november 2004 til og med 2005, herunder også daværende militærjurist Kurt Borgkvists rapport for juni 2004 vedrørende "tilsyn med militær og civile fanger i DANBN AOR", jf. bilag AU, som sagsøgerne lægger stor vægt på.

Der vil derudover under hovedforhandlingen blive afgivet vidneforklaringer af en række personer, der kan bidrage til at belyse samme spørgsmål. Det tæller navnlig daværende militærjurist Kurt Borgkvist – som er indkaldt af sagsøgerne – og som har forfattet førnævnte månedsrapport. Herudover har sagsøgerne indkaldt Kenneth Øhlenschläger Buhl, der var militærjurist på Hold 4, til at afgive vidneforklaring, ligesom der vil blive afgivet forklaring af en række militærpolitifolk, heriblandt den daværende chef for militærpolitiet, samt mere end 50 soldater, der gjorde tjeneste på Hold 4 og deltog i Operation Green Desert.

Bevisførelsen vil derfor på grundig vis belyse kendskabet til det irakiske politis behandling af tilbageholdte, forholdene i irakiske fængsler og politistationer, herunder TSU og TSU's fængsel Al Jamiat, samt indrapporteringer derom fra dansk militærpersonel i perioden fra november 2004 til og med 2005.

Det bemærkes hertil, at idet der som led i hovedforhandlingen vil være omfattende bevisførelse vedrørende netop disse spørgsmål, vil det være meningsløst – som anført i sagsøgernes processkrift 21 – at gøre spørgsmålene til genstand for processuel skadevirkning i medfør af retsplejelovens § 344, stk. 2, jf. § 298, stk. 2, inden bevisførelsen overhovedet har fundet sted.

For det tredje vil det kræve betydelige ressourcer for sagsøgte at foretage en manuel gennemgang og vurdering af de dokumenter, der er omfattet af editionspålægget. Forsvarsministeriet og Værnsfælles Forsvarskommando har således tilsammen identificeret mere end 1.600 dokumenter, hvor afklaring af relevans for editionspålægget og sagens oplysning forudsætter en fysisk fremfindelse og en fysisk gennemgang af hvert enkelt af dokumenterne, jf. Forsvarsministeriets notat (bilag DZ) og liste over dokumenter fremsøgt i Forsvarsministeriets arkiver (bilag DØ) samt Værnsfælles Forsvarskommandos notat (bilag DÆ) og liste over dokumenter fremsøgt i Værnsfælles Forsvarskommandos arkiver (DÅ).

Hertil kommer, at hvert enkelt af de 1.600 dokumenter kan bestå af alt fra én og op til mere end hundrede sider pr. dokument.

Ud af de mere end 1.600 dokumenter har Forsvarsministeriet og Værnsfælles Forsvarskommando – ud fra titlen – markeret 290 dokumenter (markeret med blå, orange, rød og ”*”), som Forsvarsministeriet og Værnsfælles Forsvarskommando vurderer *formentlig* har relevans for editionspålægget.

3. MANDATARFORHOLD

Sagsøgte fastholder i det hele bemærkningerne i processkrift P om, at mandatarerne synes at være indtrådt med det formål at omgå afbeskikkelsen af advokat Christian Harlang. Landsrettens tilladelse af mandatarforholdene vil derfor efter sagsøgtes opfattelse føre til, at beslutningen om afbeskikkelsen af advokat Christian Harlang ved retsbog af 28. juni 2017 de facto er virkningsløs.

Hertil kommer endvidere, at der fortsat ikke foreligger dokumentation – eller nærmere oplysning om – hvorvidt Antitortur Støttefonden og Støttefonden for Irakiske Torturofre har tilstrækkelige midler til at betale eventuelle sagsomkostninger, der måtte blive pålagt dem som mandatarer for sagsøgerne 1 og 16, jf. processkrift P, side 3, første afsnit.

Dokumenter,

som påberåbes:

Bilag FA: Forsvarskommandoens afgørelse af 21. september 2011

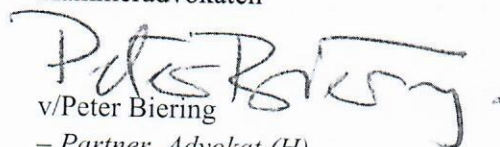
Bilag FB: Forsvarskommandoens afgørelse af 16. april 2012

Bilag FC: Forsvarsministeriets afgørelse af 9. september 2011

Bilag FD: Forsvarsministeriets afgørelse af 29. maj 2012

København, den 6. september 2017

Kammeradvokaten

v/Peter Biering
– Partner, Advokat (H)